

בחיפה אומרים עליו: "שקרן חסרתקנה, רמאי, איש של מאניפולאציות!"

"קשה, קשה מאוד לעבוד בצורה כזו עם צוות שהוא הרבה פחות ממינימלי. את הנוסח חה הזאת של החינויות בהבאת תרבות הבינו הרבה איצות. לא רק אנחנו. הסינים עובדים כאן עם צוות עצום, לגרמנים יש 100 איש, המתעסקים כולם באותו תחום של איך להביא עוד תרבות גרמנית לארצות-הברית".

סמל יושב כבר שנה מעבר לים. תישעה חודשים לפני כן התחילו לעניין אותו במיכרו על התפקיד. סמל הגיש מועמדות, אולי סתם מתוך רצון לשנות וחוסר-רתיבות להתקבל, כמו שהוא טוען, אולי מפני שהריח כבר מה עומד לקרות בחיפה, כפי שיריביו טוענים.

"באמריקה, התפקיד שאני עושה הוא לא מציאה גדולה, ולא עד כדי כך מכובד. כאן מעריכים הכל לפי הכסף, ולהיות קונסול" תרבות לא עושה אותך עשיר במיוחד. אבל בארץ התפקיד הזה של חו"ל, פלוס כל מה שנילווה לזה, נחשב כיוקרתי מאוד. זאת, לדעתי, הסיבה בגללה עוד 13 אנשים יקרים ומכובדים מאוד רצו בתפקיד.

"לאט-לאט, ככל שהתקרב מועד פירסום המיכרו, גם החלה הקרקע בחיפה לבעור, וזה מה שהפך את נושא המינוי שלי לכל-כך ציי בורי. כל המחלוקת שהתפתחה מסביבי ניפחה אותו עוד יותר."

מכמה מילות-פתיחה, כדי שימלא שעת-מונר לוג בטמפר קיצוני מאוד.

נייריורק היא היום המכה של כל התרבות העולמית, וזה עושה את תפקידי חשוב פי כמה מכל מקום אחר. פעם היתה פאריס, היום יש רק ניוירוק. מישוהו שהצליח בנייריורק, ושקיבל ביקורת טובה בנייריורק טי"מס, יחיה הרבה זמן מבחינה אמנותית.

"הנה, הרגע חזרתי מהתערוכה של אנדי וורהול במוסיאון לאומנות מודרנית. הייתי עם גדליה (בסר). זה אהד המוסיאונים החשובים בעולם. הצלחת לרחוף תערוכה לשם וקנית שם לעולמים.

"תרבות היא הכל. לפני שרוצים לקשור קשרים כלכליים או פוליטיים עם קהילה מסוימת, חייבים שהיא תכיר את התרבות שלנו. צריך להציג לה את מה שמאפיין או נהג, כדי שנראה את הצדדים החיוביים. את חופשי-הביטוי, היצירה, איך שאנשים חושבים אחרת, את גורודיית-האמנים הנהדרת והמיקי צועית שיש לנו בארץ.

העבודה האמיתית מתחילה בערב. אז יוצא סמל לתערוכות, לקונצרטים, להצגות, וביני-הים קוקטיילים עם כל המיזמי של ניוירוק. על שולחנו נמצאת קופסה מלבנית גדולה, ובה 1500 כרטיסי-ביקור שאסף בשנה האחרונה בקוקטיילים אלה. פעם בחודש הוא עובר עליהם ומפנה את המיותר — את שמות האנשים שכבר לא יועילו לו כנציג מדינת ישראל.

המכה של התרבות

ה רבה נרף יש לו. מישדרו, בקונסוליות ישראל בנייריורק, ממוקם באחד האיזורים הטובים של העיר, 200 מטר בקו אווירי מבניידה-האום. מעונו הפרטי נמצא ברחוב ה' 86, באחד מגורדי-השחקים, בקומה ה-19. שוער כושי ענקי פותח את הדלת ועוצר את האורה, עד שיכירו באינטרקום אם הוא רצוי או סתם טרנד שיש לסלק כבעיטה החוצה. סמל מדבר מהר. לא צריך לתת לו יותר

על דבר אחד מסכימים גם שונאיו הגדולים ביותר (ולא חסרים כאלה): יש לו סטייל. גם את הרברים שבהם מואשם נועם סמל, בשקרים ובמירמה, תמיד אמרו שעשה עם המון טאקט וסיגנון.

כך גם בעזיבתו. כשאמות-הסיפים המחזיקות את הבימה של תיאטרון חיפה התחילו לרעוד, הוא ישב בשקט. כשהארמה מתחת לאולם-התיאטרון החלה בווערת, נראה ששום דבר לא בוער לסמל. ואז, כשפרץ הכל החוצה כאש ובברקים של גירעון שלוש מיליון השקלים, הוא נעלם כבת-אחת בתוך אובך של סימני-שאלה, והכל ברוגע רב, בלי צעקות, בהרבה סטייל.

הוא לא ישקר אם יגיד שהוא עובד קשה מאוד. כמשך כמה ימים נתלוויתי לסמל בנייריורק, ועמדתי על ההספק הגבוה מאוד שלו. כבוקר — יום-עבודה מישורי רגיל, עם הטלסקים והפקסימיליות, ובעיקר עם עצמו, שכן עוזרים כמעט ואין לו. רק מזכירה אחת, ג'ני, בחצי מישרה, ועוד סטודנט ישראלי ל' קולנוע, מהווים את צוות-העוזרים שלו.

חגורה פוליטית

סמל ניסה להתחמק מדבר על חיפה. נראה כאילו לא תמיד נוח לו הנושא הזה.

ליאון

אולם קצת לחץ ואיזכור הלינץ' שעשו לו בארץ, ובעיקר בחיפה, אחרי עזיבתו, שיחררו את הפקק וסמל הסכים לעשות "גיתוח לאתר המוות", כדבריו, לתיאטרון חיפה.

"החגורה הפוליטית הלכה והתהדקה סביב צווארי. לא רק סביב שלי, אלא סביב עוד גורמים שהפריעו להם בתיאטרון. חלק מההנהלה הציבורית לא רצתה בי, כסובול, בבסר, בדרון תבורי, במכרם חורי ובעוד אנשים. אפילו ביפה ענתבי, המפיקה הראשית, לא רצו. היום היא עובדת בהב'ס. ככלל, כל פליטי-חיפה מצאו מקום-עבודה אחר, מכובד מאוד, ומייד.

"הרבה אנשים האשימו את התיאטרון שהיה כביכול שמאלני. זה לא נכון. התיאטרון לא היה שמאל או ימין, כמו שלא היה בעד רתיים או נגד רתיים, כמו שלא קבע עמדה בשאלת הקיבוצים. תפקידו של תיאטרון, לדעתי, הוא לגעת בעצבים הרגישים של המדינה, וזה גם ערכים ויהודים, וגם רתיים, וגם קיבוצים וגם שואה, נושא שבו עסקנו הרבה בחיפה.

"נכון, זה עורר שערוריות עצומות, שנגמרו, לצערי, בהתפטרותם של יהושע סובול וגדליה בסר. נשבר להם. גירינו מקומות רגישים, ואני שמח שהקהל הגיב, גם אם זה היה בתרעומת קולנית.

"השערוריות לא מצאו, כנראה, חן, בעיני כל מיני גורמים בעירייה. מה הם צריכים את זה על הראש שלהם? הם רוצים עיר שקטה. אני הגעתי לתיאטרון ב'1980. כבר מההתחלה עשו לעומרי ניצן ולי בעיות חמורות בניהול. אני חושב שאנחנו צריכים ללמוד משהו מהאמריקאים בכל הנוגע להנהלות ציבוריות. אצלנו יש בדירקטוריון הרבה עסקנים פוליטיים, ומעט אנשים שכאמת מבינים עניין. ההנהלות אצלנו מתערבות לכל אורך הדרך. כאן, ההנהלה

סמל עם מירה ורדי.

אריק לבינובט, ישראל 85